

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA březen 2008

Výstavy v roce 2008

Rok 2008 přináší návštěvníkům Muzea Jindřichohradecka opět řadu zajímavých výstav, které seznámí všechny zájemce s mnoha zajímavými tématy.

Letošní první výstava s názvem „Svědectví diapoziťů Pětasedmdesátníci na frontách velké války“, která se uskuteční v konferenčním sále minoritského kláštera, reaguje na významné výročí spojené s ukončením první světové války. Pomocí velkoformátových barevných fotografií, které byly vytvořeny z unikátních dobových diapoziťů, bude prezentována činnost jindřicho-hradeckého 75. pěšího pluku na evropských bojištích.

Současně s touto výstavou bude ve výstavním sále „Ve Svatojánské“ otevřeno již třetí pokračování výstavy hraček tentokrát s názvem „Papírový svět“, na které

budou vystaveny především papírové modely s nejrůznější tematikou. Ani tento rok nebude na výstavě chybět herna s bludištěm.

Třetí výstavou, která se uskuteční v areálu minoritského kláštera, bude výstava současných prací fotografií sdružených v jindřichohradecké skupině Fokus.

Ve výstavních prostorách Muzea Jindřichohradecka na Balbínově náměstí se zájemci mohou těšit na etnografickou výstavu „Jarošovská krojovaná dužina“, která představí nejenom historii a současnost činnosti tohoto zajímavého národopisného sdružení, ale také osobnosti Anny Skálové, Josefa Mikla a Kláry Hůlkové. Na výstavě bude možné shlédnout nejenom dobové dokumenty a fotografie, ale také historické kroje, tradiční nábytek a další zajímavé předměty spojené s historií dužiny.

Cestovatel a fotograf Jaroslav Havlík představí své práce z posledních zhruba pěti let na výstavě „Fotografie z cest po Asii“, která bude instalována v letním období v kapli sv. Víta. Příznivci „volání dalek“ se tak budou moci potěšit fotografiemi lidí a krajiny Tibetu, Nepálu a Kambodže.

Rok 2008 inspiroval jindřichohradecké filatelisty k sestavení výstavy známek „Magická 8“. Na jejich výstavě ve výstavní síni „13“ proto budou představeny především filatelistické sbírky mající nějaký vztah k rokům zakončeným na číslo osm.

V závěru roku zaplní oba výstavní sály muzea již III. ročník velké soutěžní mezinárodní výstavy betlémů „O nožik Tomáše Krázy“. Tato výstava je pořádána na počest jindřichohradeckého tvůrce T. Krázy, jehož životní jubilea narození a úmrtí připadají opět na letošní rok.

Alexandra Zvonařová

Příspěvek k výročí Viktora Kalabise

„Nikdy nezapomenu na první dojmy z Hradce,“ vzpomínal hudební skladatel Viktor Kalabis, který by se letos dožil 85 let. „Když jsem do města jako venkovský kluk z okolních menších vísok přijel, připadalo mi svou živostí jako Praha. Mělo v sobě něco aristokratického. To nebylo obyčejné okresní město!“ Otec, poštovní revident, který pracoval v Červeném Kostelci, kde se Viktor Kalabis 27. února 1923 narodil, totiž pocházel z Mnichu u Kamenice nad Lipou a ve dvacátých letech pravidelně s rodinou jezdil do jižních Čech. Jindřichův Hradec se mu zřejmě líbil, proto se s počátkem roku 1939 s rodinou přestěhoval. To už měl jeho syn za sebou čtyři ročníky gymnázia, více než deset let se učil hrát na klavír, působil ve studentském orchestru a pokoušel se o první hudební kompozice.

V Jindřichově Hradci bydleli Kalabisovi na Nežárce v tzv. „červeném domě“ č. 85/IV, Viktor pokračoval ve středoškolských studiích na zdejším gymnáziu, v roce 1942 maturoval v Soběslavi, kam byla škola přeložena. Nadále se věnoval hudbě, velký význam pro budoucího skladatele mělo jeho účinkování v jindřichohradeckém pěveckém sboru Smetana, kde se seznámil především s klasickou českou sborovou literaturou, svůj zájem o tehdy velmi moderní hudbu jazzovou uplatnil jako saxofonista tanečního orchestru. Po maturitě pracoval jako učitel v Mělníce, od dubna 1944 jako pomocný dělník v továrně na letecké součástky. Po válce se vrátil ke studiu, stal se posluchačem pražské filozofické fakulty, kde svou pozornost zaměřil na hudební vědu, estetiku, filozofii a psychologii, a zároveň studoval na konzervatoři, kde se věnoval hudební kompozici, v letech 1948 - 1952 studoval na hudební fakultě Akademie múzických umění skladbu a hudební teorii. Rok 1952 byl pro devěťadvacetiletého Kalabise důležitým i v osobním životě, neboť se oženil s později světově proslulou cembalistkou Zuzanou Růžickovou. V září 1953 nastoupil na místo hudebního redaktora do Československého rozhlasu, kterému zůstal věren až do roku 1972. Dále se věnoval i kompozici, po odchodu z rozhlasu výhradně. Jeho skladatelská činnost zahrnuje na stovku hudebních děl, umělcovu práci v rozhlase dodnes připomíná mezinárodní soutěž mladých interpretů Concertino Praga se svým jihočeským festivalem. Jeho centrem je právě Jindřichův Hradec, kam se Viktor Kalabis po celý život rád vracel. Jeho život a dílo bude věnována výstava a beseda s prof. Zuzanou Růžickovou, které se uskuteční v konferenčním sále muzea 10. března 2008.

František Fürbach

Novinky v muzejních sbírkách

Díl XV. Dokumenty o osobnosti Kurta Adlera

Jedním z úkolů Muzea Jindřichohradecka je rovněž dokumentovat významné osobnosti regionu. V poslední době se muzeu do sbírek podařilo získat několik předmětů týkajících se života a díla proslulého světového dirigenta Kurta Adlera.

Kurt Adler se narodil 1. března 1907 v Jindřichově Hradci v rodině židovského spolumajitele textilní továrny Adler & Singer na Nežárceckém předměstí 64/IV. Dětství prožil ve svém rodném městě, kde se vzdělával u soukromých učitelů v německém jazyce, zkoušky absolvoval v německé obecné škole v Radouňce a v Sušici, odkud pocházela jeho matka. V Jindřichohradecké židovské obci získal základy hudebního vzdělání, jeho učitelem zde byl synagogální kantor Jacob Fürberg. Před koncem 1. světové války se rodina přestěhovala do Atzgersdorfu u Vídně, v rakouské metropoli studoval na gymnáziu a zdokonaloval se ve hře na klavír u nejlepších vídeňských učitelů. V roce 1925 zahájil studia na filozofické fakultě na vídeňské univerzitě, kde se věnoval zejména hudební vědě, o dva roky později nastoupil na místo

asistenta dirigenta berlínské opery a dále studoval hudbu u prof. Weigla v Salcburku. V roce 1929 se stal dirigentem německého divadla v Praze, kde působil rovněž jako hudební pedagog, po třech sezónách se jako dirigent vrátil do Berlína, kde ho zastihl nástup nacismu. Proto odešel nejprve do Vídně a ještě v roce 1933 do Kijeva, kde získal místo dirigenta tamní Státní opery. Po dvou letech přesídlil do Stalingradu, kde působil jako pedagog na konzervatoři, ale zejména založil Stalingradskou filharmonii, v jejímž čele stál jako ředitel a dirigent do roku 1937. V následujícím roce se vrátil do Vídně, odkud záhy emigroval do USA. Několik let se živil jako klavírista a hudební pedagog, v roce 1943 nastoupil místo asistenta dirigenta Metropolitní opery

v New Yorku, o dva roky později se stal jejím sborníkem a od roku 1951 stálým dirigentem. Kromě práce dirigenta, jíž vykonával až do roku 1973 a která představuje vrchol jeho kariéry, se věnoval rovněž ediční a publikační činnosti. Zemřel 21. září 1977 v městečku Butler u New Yorku.

Muzeum získalo publikaci o Kurtu Adlerovi v tištěné podobě (obr. 1) i na CD, jejímž autorem je Václav Urban z Kostelní Radouňe, díky němuž se rovněž podařilo v jedné americké aukční síni koupit Adlerova vysvědčení ze škol v Radouňce (obr. 2) a ve Vídni a rovněž Adlerovu publikaci Písně mnoha válek (Songs of many wars) s vlastnoručním podpisem autora (obr. 3). Kniha je zajímavá tím, že uvádí

notace a texty některých českých písní (od Ktož sú boží bojovníci přes Kde domov můj až po písně Ježkovy s texty Voskovce a Wericha).

František Fürbach

Zprávy:

Jindřichohradecké muzeum oznamuje všem svým návštěvníkům, že **expoze muzea, kostel sv. Jana Křtitele s bývalým minoritským klášterem i městská vyhlídková věž jsou až do konce března pro veřejnost uzavřeny.**

Knihovna a badatelna Muzea Jindřichohradecka bude z provozních důvodů i v měsíci březnu 2008 pro veřejnost uzavřena (!), v neodkladných případech se obračejte na PhDr. Štěpánku Běhalovou, PhD.

V expoziční jesliček probíhá v měsíci březnu velká rekonstrukce. Betlém bude nově zasklen a zabezpečen a počítá se s vytvořením nájezdní plochy pro vozíčkáře. Zveme Vás srdečně k zhlédnutí nově upravené expoze od 1. dubna 2008.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce a jindřichohradecké muzeum srdečně zvou členy spolku i další své příznivce na **besedu s paní profesorkou Zuzanou Růžčkovou** nazvanou „**Hudební skladatel Viktor Kalabis**“, která se koná tradičně druhé pondělí v měsíci, tj. **10. března 2008 od 19 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Zároveň bude zahájena stejnojmenná výstava v konferenčním sále muzea.

Klub historie letectví a muzeum Vás srdečně zvou na **3. přednášku** novodobého „krále vzduchu“ na MiG 21 **Plk. Ing. Františka Hlavničky** o jeho účastech na domácích i zahraničních leteckých dnech nazvanou „**Akrobatická vystoupení na armádních leteckých dnech**“. Přednáška, která se koná **v pátek 14. března 2008 od 18 hodin** v konferenčním sále muzea, bude doplněna promítáním dokumentů.

Muzeum Jindřichohradecka pořádá **přednášku archeologa muzea Mgr. Vladislava Buriana „Nejnovější archeologické výzkumy na Novobystřicku“**, které se koná **v úterý 18. března 2008 od 17.30 hodin v aule ZŠ v Nové Bystřici.**

Upozňujeme naše čtenáře a příznivce, že v únoru vyšel již **19. svazek „Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska (Jindřichohradecký vlastivědný sborník)“**. Zájemci si ho budou moci v březnu zakoupit v pracovních dnech muzea (Štítného ulice) a od dubna v pokladně. **Prosíme členy spolku Přátel starého Jindřichova Hradce, aby si pokud možno, vyzvedli sborník a výroční zprávu v muzeu nebo na přednáškách, aby se minimalizovaly náklady za rozesílání poštou.**

Na internetu jsou přístupny webové stránky jindřichohradeckého muzea. Na internetové adrese <http://www.muzeum.esnet.cz> najdete nejen řadu informací o působení Muzea Jindřichohradecka, průvodce po expozicích, seznámení s publikační činností a také pozvánky na nejrůznější přednášky odborných pracovníků.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XVII. 3/2008

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR I 1673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.muzeum.esnet.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz